

Novela vysokoškolského zákona sľubuje zvýšenie kvality

LEGISLATÍVA

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prináša viacero významných zmien do systému vysokoškolského vzdelávania. Napriek tomu, že v súčasnosti sa niektoré časti návrhu zákona ešte upresňujú, ak ho schváli vláda aj parlament, mal by začať platiť od akademického roka 2007/2008. Dôvody niektorých zmien a ich dosah na akademickú obec vysvetľuje čitateľom Peter PĽAVČAN, poverený riadením sekcie vysokých škôl Ministerstva školstva SR.

Register zamestnancov

Po nedávno uskutočnenom a nevyhnutne potrebnom registri študentov a garantov študijných programov návrh zákona zavádza centrálny register zamestnancov verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl a pobočiek zahraničných vysokých škôl. Do centrálného registra študentov budú navyše poskytovať informácie aj súkromné vysoké školy a pobočky zahraničných vysokých škôl, ktoré túto povinnosť doteraz nemali.

Vysokoškolskí zamestnanci sú najdôležitejším prvkom pri zabezpečovaní, organizovaní a poskytovaní kvalitného vysokoškolského vzdelávania. Tento systém umožní získať informácie o stave ľudských zdrojov v oblasti vysokých škôl, a to nielen na evidenčné účely, ale aj na formulovanie rozvojových stratégií v oblasti ľudských zdrojov. Zahnutie garantov študijných programov sprehľadní pôsobenie vysokoškolských profesorov a docentov na vysokých školách a zároveň poskytne verejnosti informáciu o personálnom zabezpečení študijných programov na vysokých školách.

V súčasnosti sa v zákone o vysokých školách nenachádzajú dostatočne podrobné ustanovenia o dennej forme štúdia. Toto pravidlo teda upresňuje, aký rozsah výučby sa považuje za dennú formu štúdia. Malo by byť jedným z opatrení na skvalitnenie výučby na vysokých školách, nakoľko priamy kontakt učiteľa so študentmi je nezastupiteľný.

Vysokoškolský učiteľ bude môcť mať iba jeden pracovný pomer na ustanovený týždenný pracovný čas na vysokej škole v Slovenskej republike. Na inej vysokej škole bude môcť pracovať iba na kratší pracovný čas.

Vysokoškolský učiteľ, ktorý pôsobí na viacerých vysokých školách na ustanovený pracovný čas, nemôže byť plnohodnotným členom akademickej obce na jednotlivých vysokých školách. Týmto sa neobmedzuje možnosť vysokoškolských učiteľov pôsobiť na viacerých vysokých školách, ale tzv. kmeňovým zamestnancom budú môcť byť iba na jednej z nich. Upravuje sa aj ich týždenný pracovný čas, vrátane práce nadčas, a to na najviac 58 hodín, aj keď pracujú pre viacerých zamestnávateľov.

rozširujú iniciatívne aktivity vysokých škôl pri spoločnom zabezpečovaní poskytovaných študijných programov. Takéto aktivity zaznamenávame aj na Slovensku. Napríklad Ekonomická univerzita v Bratislave organizuje, zabezpečuje a poskytuje vysokoškolský študijný program v spolupráci s Univerzitou v Halle v Nemecku, pričom študenti oboch univerzít absolujú veľkú časť svojho štúdia na inej vysokej škole, ako je ich domovská. Navrhovaná úprava upresňuje pravidlá pre takéto spoločné vzdelávacie aktivity a súčasne upravuje možnosť vydávania dvojčitých diplomov.

V súlade s pravidlami Európskej únie budú môcť pobočky zahraničných vysokých škôl poskytovať na území Slovenska vlastné študijné programy. Na svoje pôsobenie a zámery však budú musieť získať súhlas Ministerstva školstva SR.

V súčasnosti je pôsobenie zahraničných vysokých škôl na území Slovenska upravené tak, že ich príslušné pobočky musia

rešpektovať platný zákon o vysokých školách a spĺňať všetky podmienky slovenského právneho poriadku. Podľa neho musia upraviť aj obsah a názvy poskytovaných študijných programov a nemôžu vydávať diplomy zahraničnej vysokej školy, ktorej sú pobočkou. V skutočnosti teda takáto pobočka nie je pobočkou zahraničnej vysokej školy, ale v podstate „slovenskou“ vysokou školou. Podľa nového návrhu budú môcť zahraničné vysoké školy poskytovať vlastné vysokoškolské vzdelávanie a budú vydávať aj diplomy. Budú však musieť preukázať, že na území Slovenskej republiky spĺňajú príslušné personálne, priestorové, materiálne, obsahové, informačné a ostatné podmienky na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania. Rovnako tak na území svojho materského štátu, čo im bude musieť potvrdiť kompetentný orgán tejto krajiny štátu. Príslušnými dokumentmi sa potom preukážu Ministerstvu školstva SR.

Podpora viaczdrojového financovania

Vysoké školy budú môcť požadovať školné od študentov študujúcich externou formou. Počet týchto študentov v prípade verejných a súkromných vysokých škôl by nemal prekročiť 50 % z počtu študentov prijímaných na študijné programy v dennej forme štúdia v danom akademickom roku.

Po roku 1990 bolo opakovane vyvíjané úsilie spolplatiť externú formu vysokoškolského štúdia. Dlhodobé neriešenie tohto problému viedlo k tomu, že od študentov externej formy štúdia sa mnoho ráz vyžadujú finančné prostriedky vo forme daru. Medzi vysokou školou ako výhradným poskytovateľom vysokoškolského vzdeláva-

chádzania zákona, prispelo by k prehľadnosti poskytovania externej formy vysokoškolského štúdia, k zvýšeniu kvality jeho poskytovania a zvýšeniu finančných prostriedkov z jeho uskutočňovania. V ostatných rokoch sa zvýšil počet prijímaných študentov na vysokoškolské štúdium nakoľko, že dopyt po vysokoškolskom vzdelávaní je prakticky plne uspokojený, pokiaľ si uchádzači nevyberajú štúdium v atraktívnych študijných programoch.

Po súhlase správnej rady si vysoké školy budú môcť vziať bankový úver.

Verejné vysoké školy sú autonómne vysokoškolské ustanovizne, ktoré hospodária s vlastným majetkom. Financovanie verejných vysokých škôl formou dotácie zabezpečuje všetky rozvojové zámery vysokých škôl, a preto by bolo vhodné, aby si mali možnosť vziať bankový úver, ktorý by bol efektívnym zdrojom financovania pri uskutočňovaní niektorých rozvojových projektov. Práve projekty na rozvoj spolupráce s podnikateľským sektorom, budovanie vedeckých parkov, technologických inkubátorov, centier excelentnosti či jednotiek spin-off si budú vyžadovať nemalé finančné zdroje, ktoré si vysoké školy budú môcť zabezpečiť aj prostredníctvom bankových úverov.

Úprava kompetencií

Právo navrhnúť kandidáta na rektora verejnej vysokej školy budú mať členovia správnej rady verejnej vysokej školy.

Týmto sa posilňuje možnosť verejnosti zasahovať do výberu predstaviteľa verejnej vysokej školy. Rektor vysokej školy nemusí byť volený len z akademickej obce príslušnej vysokej školy. Táto zmena umožní členom správnej rady, ktorí reprezentujú verejný záujem na vysokej škole, navrhnúť vhodného kandidáta aj z iného prostredia. Správna rada bude mať právomoc určo-

VIZITKA

Prof. Ing. Peter PĽAVČAN, CSc. absolvoval Vysokú školu ekonomickú v Bratislave a na profesora inauguroval na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre

v odbore technológia vzdelávania. V súčasnosti je riaditeľom odboru vysokoškolského vzdelávania a je poverený riadením sekcie vysokých škôl Ministerstva školstva SR. Je členom vedeckých rád univerzít a fakúlt vysokých škôl v SR. Prednáša na domácich a zahraničných univer-